

SYNNØVE G. WETTEN
HOW

9. mai – 15. juni 2014

Separatutstillingen *HOW* med Synnøve G. Wetten retter et skrått – for ikke å si skeivt – blikk mot tankemønstre vi alle kjenner, men som godt kunne vært annerledes. Med aktivisme i blikket og engasjement for praktisk politikk vil Wetten mane til motstand mot vante kategorier og normer, og peke på mulige veier mot forandring. Det er spesielt gjennom presentasjonen av andre identitets- og kjønnsorienteringer, både individuelt og kollektivt, hun vil utfordre: det finnes alternativer til det «naturlig» dualistiske synet vi har på kjønn.

- Men hvordan skal sosial og politisk forandring skje – *how*? Utstillingstittelen er ikke bare et stort, åpent spørsmål rettet til publikum, men også en peker til vestlig kolonialisme. Nordamerikansk urbefolkning har ofte blitt framstilt med hånden løftet til en karikert «indianerhilsen», *HOW!* – et ord som neppe er blitt brukt av noen stamme, noen gang. *Hvordan* bestemmes et menneskes identitet og status, spør Wetten. Hvem er det som definerer oss – *hvordan* får noen makt over andres identitet? —

TRANS PANTHERS' DOKUMENTER

Alle verkene i *HOW* er av kunstneren tenkt som bruddstykker fra et stort arkiv, der temaet synes å være alternative identitets- og særlig kjønnsorienteringer fra førkolonial tid og frem til nå. Arkivet tilhører en politisk, kollektiv og inkluderende bevegelse Wetten har gitt navnet *Trans Panthers*, og som er drevet fram av kunstneren selv. Filmene, bildene og teksten går i siksakk mellom tidsepoker og kulturer. Vi beveger oss fysisk rundt i et foranderlig arkiv, som stadig formerer seg og som vi på UKS bare ser fragmenter av. Wetten forteller:

«*Trans Panthers* står for en frigjøring fra undertrykkende strukturer og krever rettigheter og frigjøring for alle. Essensen er å dele kunnskap, det innebærer hacking og sampling av materiale. Appropriering er sentralt for *Trans Panthers*-arkivet. Det tar for seg juridiske spørsmål, som copyright, maktrelasjoner, definisjonsmakt og diskriminering. *Det* utvides stadig og ønsker å fremstå som et foranderlig manifest på full fart inn i fremtiden.»

- I en mobil vitrine fryser Wetten utvalgte øyeblikk og lader dem på nytt i det de settes i relasjon til hverandre som collage. Bruddstykker av *Trans Panthers'* eget manifest sammenstilles med approprierte fotografier av urbefolkning og nålevende dragartister, blant andre motiver; et stereoskopisk *Two Spirit*-motiv kombineres med aktuelle nyhetsartikler. Collagen er ikke endelig – vitrinen kan åpnes og Wetten tilfører nye bilder og tekster under utstillingsperioden. —

Wetten har forlatt enhver tradisjonell oppfatning av begrepet arkiv. Hun vrir på ideen og legger fram et arkiv som stadig endrer seg, nettopp slik nettbasert innhold kan gjøre det.

Ved å bruke arkivet som innfallsvinkel til kunsten, tar Wetten del i en tendens i samtidskunsten og teorien der arkivet aktualiseres og reformuleres for vår tids digitale utvikling. Et særtrekk for Wettens innfallsvinkel er *queer*-vinklingen i både form og innhold; fremhevelsen av det som avviker fra det forventede og går vekk fra normen.

REGNBUESPEKTER

I Wettens prosjekt finnes et ønske om et mer transparent samfunn, med åpne informasjonsstrømmer og vekt på felleskap. Kunstnerskapet er forankret i humanisme og undersøker menneskenaturen uten hensyn til kjønnsforskjeller, med nestekjærlighet og omsorg som førende prinsipper. Det visuelle språket har innslag av fargespekteret i regnbuen, kanskje en referanse til håp, medfølelse eller frihet. Transparens er også et nøkkelord i diskusjonen omkring internett som arkiv og informasjonsbase, hvis informasjonsflyt og synlighet i følge Wetten burde være selve premissene for et velfungerende demokratisk samfunn.

Flere av utstillingens verker er en direkte inngripen i utstillingsarkitekturen, og gjenspeiler Wettens trassige motvilje mot «streite», rette linjer. En svakhet for avrundede former og graderte fargespektre går igjen. Verket *Fantasies cannot be censored* er en filtrering av dagslys gjennom et lag av oransje folie, festet på utsiden av en vindusrekke i taket innerst i lokalet. Et varmt lys kan gi opplevelsen av solnedgang eller soloppgang og trekker en fornemmelse av døgnetts begynnelse og slutt inn i utstillingen; rommet endres med lyset. Nede i selve utstillingsrommet, bak en scenisk lyssatt avrundet vegg, høres lyden av et pustende kor. Det runde hjørnet fungerer som et bakvegg for performansen/konserten som fremføres under vernissagen, men er også et verk i seg selv: *FTM Girl Friend Edition* <https://www.youtube.com/watch?v=htTaKllrYXU>. Kurven – der det før var en vinkel – mykner opp arkitekturen og omfavner, sammen med lydbildet, utstillingen. Det romlige inngrepet blir en kontemplativ motsats til den aktiviteten og hastigheten som definerer flere andre verk i utstillingen, som *Love Letters*: den lille, men intense projeksjonen av regnbuens fargespekter på gulvet i mezzaninen er vekselvis trekantet og firkantet alt etter betrakterens plassering i rommet.

JONAS & NICOLE

I flere land anerkjennes nå transpersoner som et offisielt tredje kjønn. Wetten behandler temaet i sine utforskninger av den amerikanske urbefolkningens førkolonialistiske tilnærming til mann og kvinne: her opererte man med både et tredje, fjerde og femte kjønn, uten å praktisere vestens strenge todeling i hetero- og homoseksualitet. Både i et enkeltstående fotografi og i collagen i vitrinen opptre Two Spirit People, et samlebegrep for tredjekjønnforståelsen i ulike stammer. Med vestlig innblanding ble stammefolkene møtt med stigmatisering, noe som skapte usikkerhet rundt denne foranderlige og frie formen for kjønnsidentitet.

I historien om de eneggede tvillingene Nicole og Jonas tas tematikken inn i vår egen tid. Wetten gjengir i dette fotografiske verket ganske ubearbeidet et pressebilde av amerikanske Nicole (tidligere Wyatt) – som allerede før puberteten begynte på hormonterapi for å bli kvinne, ikke mann – sammen med sin bror. En tekst om

de eneggede tvillingene inngår i fanzinen *She is my brother*, sammen med et oppstykket Trans Panthers-manifest, approprierte fotografier, tekst om Two Spirit People og dikt av Wetten selv. Når publikum tar med seg en fanzine, spres arkivet ut fra UKS' lukkede rom og ut i verden.

VOGUE

Tid og tempo er en av *HOWs* røde tråder. Inngangen til UKS' hovedsal sperres av en stor, konfronterende framvisning av filmen *The Uprising – Soft Rebels* – en dansesekvens i størrelse 1:1, råklippet av Wetten. Danseformen vogue oppsto i New York på 80-tallet. Den er konkurransepreget, har et dramatisk uttrykk og tillater mye lek med kjønnsidentitet, og ble popularisert av Madonna og av dokumentaren *Paris is Burning* (1990). I *The Uprising...* vises de sensuelle bevegelsene til en transseksuell danser i sakte film. Et ungt menneske glir inn og simulerer danserens bevegelser, som en improvisert speiling av «den andre». Bruken av sakte film synliggjør et bredt spekter av detaljer, og blir et verktøy som inviterer betrakteren til å dvele ved det unike, uvanlige og *queer'e*.

Filmen *Silent Speech* er en nærbildesekvens av ansiktet til Camilla de Castro. Den brasilianske, transseksuelle pornoskuespilleren og tv-personligheten kastet seg ut fra åttende etasje i 2005, angivelig etter å ha fått hiv-diagnosen. Vi ser øynene, nesen og munnen hennes bevege seg i sakte film, men ordene hennes er ikke hørbare.

En kontrast til denne uthalingen av tiden er andre approprierte og klippede vogue-filmer, der dansesekvensene vises i sitt faktiske, voldsomme tempo. I *Shangela Dip* utfører danseren et klassisk vogue-move: et eksplosivt fall som kalles dip. Filmen vises på en laptop, Wettens arbeidsverktøy (med en plasterlapp som røper kunstnerens motstand mot å bli sett av storebror gjennom maskinens kameraøye). I *Shangela Dip* møter vi en helt annen kropp enn i de uthalede sekvensene. Det selvsikre fallet mot dansegulvet utgjør et slags aktivistisk punktum. I den andre enden av rommet demonstrerer *Bodybrainbody* den samme overbevisende kroppslige overlegenheten – men tar samtidig for seg et annet viktig poeng i utstillingen: vår lagringsmani. Etter hvert strekker publikums armer seg opp mot danseren og dokumenterer med smarttelefonene sine, hver fra sin individuelle vinkel. Vi bidrar stadig til innhenting, lagring og spredning av informasjon i våre individuelle flyttbare arkiv, der skillet mellom det private og offentlige er flytende.

AUTOMATISK SKRIFT

I likhet med den iltert dansende figuren på veggen mellom dem, uttrykker tegningene i serien *We* kroppslig bevegelse, noe basalt og intuitivt. Arbeidene som sprer seg utover veggene er i Wettens egne energiske strek. Den ekspresjonistiske bruken av blyant utgjør en personlig gest og et mer intimt tilskudd til arkivet. Surrealismens bruk av automatskrift er en naturlig referanse, det samme er bruken av abstraksjon som et frigjørende redskap.

Henvendt inn mot hovedrommet står en kvinne i hijab og knallrosa genser lent over arbeidet. Hun grunner – eller stryker ut? – et lerret eller tøyestykke. *New Member of Trans Panthers* er ikke appropriert materiale, men et fotografi tatt av Wetten selv da kunstneren arrangerte en politisk workshop i Göteborg i 2011. Mer enn noe annet verk vitner det utvetydig om aktivisme, om det kollektive, om et samlet «vi», og står for det tette forholdet mellom kunst og liv hos Wetten. Men samtidig er det åpent for motsetninger: Antydes en resignasjon eller avslutning i påskriften på brystet til demonstranten, eller er det et kamprop rettet mot en motpart? Hvorfor stryker hun ut lerretet i stedet for å skrive slagord i store bokstaver? Kan et tomt lerret også ytre et *how* og mane til forandring?

OM KUNSTNEREN

Synnøve G. Wetten (Akershus, 1978; bor og arbeider i Oslo) er utdannet ved Konsthögskolan i Malmö, 2009. Hun er medlem av den aktivistiske queer-bevegelsen Trans Panthers, og opptreer gjerne som en del av duoen Fine Art Union med Annette Stav Johansen, som nylig deltok på Sydney-biennalen. Wetten var med å grunnlegge FRANK, en plattform for kunstneriske og kuratoriske prosjekter som i dag drives av Sille Storihle og Liv Bugge. Hun har publisert tekst bl.a i antologien Gruppe 12 (Kolon, 2012). Tidligere utstillinger inkluderer Sørlandets Kunstmuseum (med Fine Art Union, 2012), Galleri St: Gertrud i Malmö (solo, 2011), Tidens Krav i Oslo (solo, 2011) og USF i Bergen (solo, 2009).

Alle utstillinger på UKS' fullskalaprogram er juryert av UKS Jury og kuratert av Johanne Nordby Wernø. Co-kurator på utstillingen *HOW* med Synnøve G. Wetten er Jenny Kinge.

